

Monument voor XX Olympic Winter Games, Torino 2006 Voorstel door Hans van Houwelingen

De Olympische gedachte

"The important thing in the Olympic Games is not winning but taking part. The essential in life is not conquering but fighting well ". De Olympische gedachte, die sinds 1908 definitief aan de Olympische Spelen is gekoppeld, wordt tijdens iedere Spelen herhaald en zal altijd onveranderd blijven. De verbondenheid tussen atleten symboliseert de verbondenheid tussen alle mensen en alle landen van de wereld; een ideaal dat gestalte krijgt door sport, broederschap en fair play. De definiëring van fair play en het toezicht daarop is een belangrijke, zometer de belangrijkste, pijler van de Olympische gedachte. Het Olympisch ideaal is invariabel, echter de manier om het te bereiken is een uitermate dynamische ontwikkeling.

Olympisch bloed

In het verleden was de amateurstatus van de deelnemende sporters een absolute voorwaarde voor gelijke strijd. Tegenwoordig ligt het accent op de gelijke biochemische samenstelling van de atleten. Tête-à-tête met de sport is dopingcontrole een aan wetenschap en technologie gelieerd instrument geworden, dat voortdurend verandert en verder ontwikkelt. Dopingcontrole sluit onsportiviteit uit en waarborgt daarmee de prestaties van de atleten. Desondanks schaden dopingaffaires het imago van de sport.

Mijn ontwerp voor het XX Olympic Wintergames-monument berust op de gedachte dat atleten bloed afstaan, niet om de enkele valsspeler te betrappen, maar juist om de zuiverheid van alle andere te benadrukken; het expliciet tonen van broederschap en fair play.

Alle 2500 deelnemers aan de XX Olympic Wintergames wordt gevraagd een bloedmonster af te staan, dat voor de eeuwigheid wordt bewaard in een dertien meter lange zilveren schrijn, die wordt opgesteld in de vijver van het door Arata Isozaki ontworpen park, Piazza d'Armi. De bloedmonsters worden in glazen flesjes opgeslagen die daarna in zilveren kokertjes worden geschoven. Het interieur van de zilvergemedede schrijn is zo ontworpen dat 2500 kokertjes er in rijen kunnen worden opgeborgen.

Zilveren monument / modern reliëf

Bij oprichting symboliseert dit monument een voor de stad Turijn belangrijke sportieve gebeurtenis, de Olympische Winterspelen van 2006. Het accentueert de Olympische gedachte binnen het perspectief van de moderne ontwikkeling van de sport.

Na verloop van jaren zal het monument tevens een culturele functie gaan krijgen: die van hedendaags reliëf. Het bloed van de atleten van 2006 wordt in de toekomst een tastbaar bewijs van de Olympische geschiedenis. Tegelijkertijd zullen over enkele decennia de sport en de wetenschap zich weer zo veel verder hebben ontwikkeld, dat het Olympisch bloed van weleer een inspirerende, misschien wel wetenschappelijke waarde heeft voor het moment. Dit monument behoudt daarmee zijn actualiteit en de Olympische atleten van 2006 blijven immer gelauwerd. Om die reden is de schrijn van zuiver zilver gemaakt - als Olympisch reliëf, dat door zijn kostbare materiële en immateriële waarde blijvend aandacht trekken zal.

Regels en logistiek

Het is om medische, regelgevende en logistieke redenen uiteraard niet mogelijk om gedurende de spelen zelfstandig een inzameling van bloedmonsters van atleten te organiseren. Bloed is controversieel en wordt met grote zorgvuldigheid omgeven. Gedurende de voorbereiding van dit plan bleek terughoudendheid bij instanties die zich met bloed en bloedanalyse bezighouden.

Om zicht te krijgen op de haalbaarheid van dit monument heb ik uitvoerig gesproken met de World Anti-Doping Agency (WADA) in Montréal, de overkoepelende instantie die de regelgeving bepaalt omtrent dopingcontrole gedurende de Olympische spelen. De heer Rune Andersen, WADA's director for Standards and Harmonization, heeft aangegeven dat er mogelijkheden zijn om, supplementair aan de bestaande dopingcontrole, de regelgeving aan te passen en het inzamelen van bloedmonsters, ten behoeve van het Olympische monument, mogelijk te maken. De heer Andersen deed de principetoezegging, dat als de stad Turijn aan de WADA een verzoek doet om te helpen bij de totstandkoming van dit monument, zij dit bespreekbaar achten.

Uit informatie van artsen van het Amsterdamse Slotervaart Ziekenhuis en de Amsterdamse Bloedbank is gebleken dat kleine hoeveelheden bloed in gedroogde vorm erg lang houdbaar kunnen zijn. De exacte wijze van het inzamelen en conserveren van monsters zal in overleg met de dan betrokken medische instantie moeten worden bepaald.

Publiciteit

Een goed geplande introductie kan het XX Olympic Wintergames-monument tot een publicitair succes maken. Als, gedurende de aanloop naar de Olympische Spelen, de media en het publiek aanvoelen dat er van dit monument een signaal uitgaat dat de zuiverheid van sport en sporters ondubbelzinnig benadrukt, biedt dit de mogelijkheid om veel meer publiciteit te genereren. Het zou moeten leiden tot een generiek effect waarin allen, die in deze XX Olympic Wintergames strijden om de sportieve eer, overtuigd mee willen werken aan de oprichting van dit monument. Alle 2500 atleten worden uitgenodigd om anoniem een beetje bloed af te staan om het Olympische ideaal te symboliseren dat de Winterspelen 2006 in Turijn tot een succes maakt.

Locatie en vorm

Iedere bezoeker aan Turijn zal zich verbazen over de ongekend mooie barokke architectuur en sculptuur die in deze stad zo rijkelijk aanwezig zijn. Bij de lange rij van prachtig gebeeldhouwde monumenten zou een op vormgeving gebaseerd Olympisch monument in het niet vallen. Geïnspireerd door de discrete spanning van 's werelds beroemdste reliëf, de lijkwade van Turijn, ben ik van mening dat een conceptuele benadering en een conceptuele materiaalkeuze de beste uitgangspunten zijn voor een kunstwerk dat recht doet aan de betekenis van de XX Olympic Wintergames voor de stad Turijn. Met inachtneming van Arata Isozaki's keuze om de hoogte van het nieuwe ijshockeystadion te laten corresponderen met de hoogte van het bestaande stadion, is het kunstwerk vanuit dezelfde benadering ontworpen; een lage en horizontale vormgeving in het verlengde van de toren, boven het water van het langwerpige bassin. De toren, het enige verticale element, articuleert het centrum van een horizontale driehoek van twee Olympische stadions en het Olympische kunstwerk.

Rondom de dertien meter lange schrijn zijn de namen van de Olympische wintersporten, de Olympische ringen en het logo van de XX Olympic Wintergames 2006 aangegeven. De schrijn is gemaakt van puur zilver, niet bij uitstek het materiaal om in een buitenruimte een groot kunstwerk van te maken. De intrinsieke waarde van dit kostbare monument is dermate groot, dat hij alleen daarom al verwondering zal wekken en aandacht op zal eisen. Het is wenselijk het zilver goed te onderhouden en jaarlijks te poetsen, waardoor dit monument ook in esthetische zin steeds meer sporen gaat dragen van menselijke bekommernis.

Hopelijk kan mijn ontwerp u overtuigen van de noodzaak en van de uitdaging om aan de definitie van het fenomeen Olympisch Monument een nieuwe impuls te geven.